

**Kowy**

# Kurier Łódzki

Organik polityczny, społeczny i literacki

**CENA PRENUMERATY:** w Łodzi z odnośnikiem do domu i na prowincję rocznie Mk. 27, półrocznie Mk. 13.50, kwartalnie Mk. 6.75, miesięcznie Mk. 2.25. Zagranicą kwartalnie Mk. 7.50

**Poniedziałek, 21 stycznia 1918 r.**

**CENA OGŁOSZENI:** Na stronie I-ej i w tekstach mk. 1.75 f. za wiersz pet. jedno-linowy. Nekrologja i Reklamy 75 f. za wiersz pet. Ogłoszenia zwyczaj. 50 f. za wiersz pet. Drobne po 7 f. za wyraz

## OSOBY chcące się zająć sprzedażą losów LOTERJI KLASYCZNEJ

na rzecz towarzystw kulturalno-oświatowych  
zechcą się zgłosić do

**Agentury Łódzkiej Piotrkowska 10.**

### Losy do 5-ej klasy

Loterji Legionów Polskich

za jeszcze do nabycia w administracji „Kurjera”

### 55-a rocznica

powstania listopadowego.

Jutro upływa pięćdziesiąta piąta rocznica od daty wybuchu w Królestwie Polskiem powstania w roku 1830. Był to ostatni akt zbrojnego wystąpienia Polaki do walki za wolność i niepodległość Ojczyzny, wykreślonej przemocą z rządu niezależnych państw Europy. Przemoc zniszczyła państwo polskie, ale nie zdołała zniszczyć narodu polskiego, który wykazał takie siły żywotne, jakimi nie może się pochłubić żaden inny naród. Wymownym tego dowodem jest właśnie powstanie styczniowe, które obecnie w perspektywie przeszłości półwiecznego czasu, ocenić możemy wszechstronnie co do strat i korzyści, jakie ten ostatni rozpaczliwy wysiłek zbrojny przyniósł naszemu narodowi.

Kongres wiedeński z roku 1815, kształtując kartę Europy po upadku Napoleona, nie brał w rachubę odrębności narodowych państw, które tworzył lub restytuował, lecz tylko zasadę równowagi sił politycznych z demieszką legitywizmu, t. j. przywrócenia trendów dynastjom obalonym przez wielką Rewolucję francuską i epopeję napoleońską. Krajami więc kraje i narody europejskie bez względu na ich przynależność plemienną i tradycje historyczne, bez uwagi na ich aspiracje narodowe, były jeno zasadniczo legitymizmem stało się zadanie. Reakcja zapanaowała w całej Europie. Przy tej wiwiskacji żywych narodów iwa część dawnych dzierżaw niepodległej Polski dostała się Rosji, przyzem z dawnego Księstwa Warszawskiego, utworzonego w roku 1817 przez Napoleona i powiększonego po wojnie francji z Austrią w roku 1809 utworzone tak zwane Królestwo Kongresowe, związane ują personalną z Rosją, lecz posiadające własny rząd konstytucyjny i własną narodową armię. Galicja odeszła do Austrii, Wielkopolska do Prus.

Lecz żyły jeszcze w całej sile idee, wyłonione przez wielką rewolucję francuską, których despetyczne rządy reakcyjne pomimo usiłowań stłumić niezdolaty. Pierwsza drgnęła Francja, gdzie w lipcu r. 1830 wybuchła rewolucja, która straciła Bur-

bonów z tronu, a na ich miejsce powołała Orleanów w osobie Ludwika-Filipa. Za jej przykładem poszła Belgja i oddzieliła się od Holandji, tworząc niepodległe królestwo Belgijskie. Wreszcie przyszła kolej na Polskę, której konstytucja systematycznie i nieustannie gwałcił carat rosyjski. W noc z 29 na 30 listopada 1830 r. wybuchło w Warszawie powstanie, które doprowadziło do wojny z Polską, zakończoną w wrześniu r. 1831 wzięciem Warszawy przez resjan pod wodzą księcia Paskiewicza. Po upadku listopadowego powstania car Mikołaj I rozwiązał wojsko polskie, zniósł konstytucję, a zarazem nadał Królestwu Polskiemu tak zwany Statut organiczny, pozostawiający mu pewną odrębność pod względem zarządu cywilnego, co jednak nie przeszkadzało caratowi rosyjskiemu prowadzić w Polsce gwałtownej rusyfikacji kraju. Tymczasem w Europie nurtowały dalej prądy rewolucyjne, które posiał kongres wiedeński, we Francji monarchję lipcową Ludwika Filipa zamilowała druga rzeczpospolita francuska, która ostatni jej prezydent książę Ludwik Napoleon, synowie Napoleona Wielkiego przez zamach stanu, dokonany w dniu 2 grudnia r. 1852, zamienił na Cesarstwo, ogłoszwszy się cesarzem Francuzów pod mianem Napoleona III.

Prądy rewolucyjne przebiegły wszystkie kraje Europy. Wszędzie ludy depominaly się o rządy konstytucyjne. Węgry powstali przeciw Austrii i zagrażali już Wiedniowi, lecz Mikołaj I pospieszył Austrii z pomocą i powstanie węgierskie zostało krwawo stłumione. W powstaniu tem przyjmowali udział i polacy pod wodzą gen. Bema. Włochy, podzielone na drobne państwa pod rządami obcych dynastji, Włochy, których najbogatsze prowincje opanovała Austria, dażyły do wyswobodzenia się z pod obcej przemoccy i zjednoczenia swych ziem w jeden organizm polityczny. Tymczasem Rosja, która od Piotra Wielkiego dażyła do opanowania wybrzeży morza Czarnego i cieśnin, oddzielających Europę od Azji, by uzyskać wyjście z morza Czarnego na Śródziemne, prowadziła bezustanne wojny z Turcją, co wprowadziło ją w zatarg z Francją i Anglią. Nad Bosforem bowiem, na tym przastarym szlaku handlowym, otwierającym drogę do bogatych rynków handlowych gęsto zaludnionej Azji środkowej i Azji Mniejszej, gdzie istniały niegdyś potężne monarchje, scierały się z sobą wpływy francuskie i angielskie, którym silnie zagrażała zabobrześć caratu rosyjskiego. Wybuchła wojna krymska, w

której po jednej stronie walczyły przeciw Rosji Anglia, Francja, Turcja, i Sardynja. Wojska tych państw wyładowały na Krymie, obległy twierdzę i port wojenny Sewastopol, który zdobyły wreszcie po długiej i uporezywej obronie.

Mikołaj I, po klęsce wojsk swoich, wierzy danemu słowu, że bić się będzie do ostatniej kopiejki i ostatniego żołnierza, a nie odda takiej piędy ziemi rosyjskiej, jaką pokrył swoim kaskiem, otrul się.

Na tron wstąpił Aleksander II i zawarł upokarzający dla Rosji pokój, który zamknął dla niej cieśniny Dardaneli i Bosferu i unicestwił jej dążenia zabobrze na półwyspie Bałkańskim.

Było to pierwsze zarzewie przyszłych rozterek pomiędzy Rosją a Austrią, pierwszy cios, zadany świętemu przymierzcu, jaki zawarły między sobą Rosja, Prusy i Austria dla wspólnej obrony swych posiadłości, przyznanych im przez kongres wiedeński i obrony porządku rządy, przez kongres ten ustanowionego.

Dążenia Włoch do zjednoczenia się i wyzwolenia z pod obcej przemoccy, nieperane przez Sardynję, której król Wiktor Emanuel I i jego pierwszy minister Cavour, oraz Józef Garibaldi, wódz powstańców włoskich, największe w dziele zjednoczenia Włoch położyli zasługi, znalazły gorliwego protektora w Napoleonie III, który ogłosił się opiekunem praw narodowych każdego z uciśnionych ludów. Deprowadziło to do wojny francusko-włoskiej, zakońzonej pogromem wojsk austriackich pod Solferino i Magenta, co w rezultacie oswobodziło od panowania austriackiego Lombardię i przyczyniło się do powstania zjednoczonego Królestwa włoskiego, jednakże narazie bez Wenecji i państwa kościelnego z jego stolicą Rzymem, który zajęły dla obrony Papieża i jego władzy świeckiej wojska francuskie.

Wszystkie te wypadki znajdowały żywy oddźwięk w Polsce, gdzie wrzenia i ruchy konspiracyjne nie ustawały. Lata 1846 do 1848 były świadkami ruchów powstańczych na mniejszą lub większą skalę we wszystkich dzielnicach dawnej Polski, lecz były one bezsilne i krwawo stłumione. Tajni-syberyjskie, kopalnie nerezynskie, katangi i więzienia zaludniały się polakami, zsyłanymi tam za to jedynie, że dobijali się dla swej ojczyzny wolności i niepodległości. Pomimo to w Królestwie Polskiem nie ustawały prace konspiracyjne, przygotowujące naród do czynnego wystąpienia, skoro nadejdzie po temu odpowiednia pora.

St. Ep.

### Sprawy polskie.

Sprawa sejmu.

Biuro prasowe przy departamencie spraw politycznych komunikuje. W czwartek dn. 17 stycznia odbyła się narada Rady Regencyjnej wraz z radą ministrów. Poza szeregiem spraw bieżących, na naradzie tej miała miejsce wymiana myśli na temat Rady Stanu i Sejmu. Ustalono, że zarówno członkowie Rady Regencyjnej, jak i członkowie rządu są w zapatrywaniach swych w tym względzie zupełnie jednomyślni. Ogólnym jest uznaniem ważności zwołania Sejmu możliwie rychło. W związku z tym rząd zamierza na pierwszym zaraz posiedzeniu Rady Stanu wnieść projekt ordynacji wyborczej do Sejmu.

### O udział w rokowaniach brzeskich.

Webec przewlekania się kwestji dopuszczenia przedstawicieli rządu rządu polskiego do udziału w rokowaniach pokojowych, p. prezydent ministrów wystąpił ponownie do rządów państw centralnych z usilnymi przedstawieniami w tej sprawie.

### Dekret w sprawie moratorium.

Na skutek wniosku ministerjum sprawiedliwości, Rada Regencyjna nadała wezora) do tegoż ministerjum swój dekret w przedmiocie przepisów tymczasowych o moratorium w okręgu sądu apelacyjnego lubelskiego.

Rada Regencyjna Królestwa Polskiego postanowiła i stanowi co następuje:

### Uchylenie moratorium ustawowego

Wierzytelności pieniężne, które dotychczas uległy zwłoczce na podstawie paragrafu 1 rozporządzenia naczelnego wędza armji dn. 4 listopada 1915 r. — winny być spłacane ratami według postanowień następujących:

Spłata wierzytelności wekslowych rozpoczyna się z upływem 45 miesięcy od dnia płatności weksłu, spłata wszelkich innych wierzytelności, — z dniem 1 stycznia 1918 r. Rata należna w odpowiednim dniu każdego miesiąca wynosić ma 10 proc. sumy, jaką dana wierzytelność w dniu płatności pierwszej raty wraz z narosłymi po ten dzień odsetkami wynosić będzie. Przy każdej zapłacie miesięcznej należy nadto uiścić odsetki dalsze urosłe do dnia zapłaty.

Posiadacze rachunków bieżących, lub wkładu mega żądać całkowitej wypłaty swej należności bez względu na ograniczenia, jeżeli: 1) należność nie przekracza 200 rubli, albo 2) wypłata jest potrzebna na pokrycie wymagalnych zobowiązań własnych wierzyciela.

Jeżeli którakolwiek rata wierzytelności niewekslowej nie zostanie w terminie zapłacona, cała renta wierzytelności, staje się natychmiast wymagalna.

Jeżeli natomiast nie uszczono w terminie którejkolwiek raty wierzy-





